

Η ΧΑΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ιούνιος 2006)

Συγγραφέας: ΧΑΡΙΤΩΝΑΣ ΧΙΝΤΗΡΟΓΛΟΥ

Μπορεί να υπάρχουν απανταχού στον κόσμο κινήματα κατά της παγκοσμιοποίησης αλλά το υποκείμενο της Βιολογικής Ποικιλότητας είναι αδιαπραγμάτευτα παγκοσμιοποιημένο. Δεν υπάρχει κανένας ενημερωμένος και ενεργός πολίτης στον κόσμο που να μην αντιλαμβάνεται ότι το περιβάλλον δεν έχει σύνορα, δεν έχει ταυτότητα και ότι δεν ανήκει σε κανένα. Το δυστύχημα όμως είναι πως η κακώς εννοούμενη ανθρωποκεντρική αντίληψη των πολιτών για το περιβάλλον περιπλέκει τα πράγματα, καθώς αναπτύχθηκαν και αναπτύσσονται αντιλήψεις εφησυχασμού, υπερκαταναλωτισμού, ψευδοπολιτισμού, ματαιοδοξισμού και, πάνω από όλα, απαιδευσίας.

Η Συνθήκη του Ρίο το 1992 σηματοδότησε την απαρχή μίας νέας εποχής για την προστασία και τη βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος παγκοσμίως. Στο επίκεντρο πάντα της προσπάθειας να αντιμετωπιστεί η καταστρεπτική συμπεριφορά του ανθρώπου πάνω στη βιοποικιλότητα, βρίσκεται το πλαίσιο δράσης και αντιμετώπισης που περιέχει η συγκεκριμένη Συνθήκη. Πρόκειται για μια προσπάθεια, παγκοσμίως πρωτόγνωρη, που εξετάζει διεξοδικά τη βιοποικιλότητα και στα τρία επίπεδα της (οικολογική, γενετική και ταξινομική).

Το ερώτημα που τίθεται στη σύγχρονη ελληνική πολιτεία είναι αν έχει κάνει κάτι ως σήμερα για τα διεθνώς συμφωνηθέντα. Θα έλεγα, απλά, ότι φάσκει και αντιφάσκει. Εκεί που συγκροτεί μια επαρκή νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος στο επίπεδο του Συμβουλίου της Επικρατείας, έρχεται και προσπαθεί να αναθεωρήσει το άρθρο 24 του Συντάγματος για τα δάση και την προστασία τους. Εκεί που βρισκόταν σε κατάσταση αδρανείας, κάτι που θα μπορούσε να θεωρηθεί ακόμη και καλό (το μη χείρον βέλτιστο), σήμερα βρίσκεται σε καταστάσεις άκρως ανεξέλεγκτες, για να μην πω επικίνδυνες.

Σε πόσες περιπτώσεις σιώπησαν ή κραύγαζαν πολιτικοί, μεγαλοδημοσιογράφοι

και επιστήμονες για την προστασία του περιβάλλοντος, ακολουθώντας πάντα το ρεύμα των συγκαιρικών πολιτικών καταστάσεων; Οι προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος, σε ό,τι αφορά τα δάση και τις εκτάσεις τους θέτουν σε άμεσο κίνδυνο τη διατήρηση και την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων.

Η χώρα μας αποτελεί ένα μοναδικό περιβάλλον σε όλη την Ευρώπη. Θεωρείται ένας τόπος με υψηλή βιοποικιλότητα. Πολλές περιοχές της τελούν σε καθεστώς απόλυτης προστασίας με διεθνείς συνθήκες (π.χ. Natura 2000). Συμπτώματα παραβιάσεων είχαν φανεί και συνεχίζονται. Το σίγουρο είναι πως με την αλλαγή του άρθρου 24 του Συντάγματος κάποιοι συμπολίτες μας θα τρίβουν τα χέρια τους γεμίζοντας τσέπες και σεντούκια, κάποιοι άλλοι θα περισώσουν μια περιουσία παράνομων οικοδομικών δραστηριοτήτων. Εκείνο, όμως, που δεν έχουν κατανοήσει ακόμα πολλοί, επαίοντες και μη, είναι ότι με τη συνεχιζόμενη κατάχρηση του φυσικού περιβάλλοντος, αργά ή γρήγορα, θα επιβεβαιώσουν τη φράση του Α. Τερζάκη *«Ας μην κολακευόμαστε για τις ανθρώπινες νίκες πάνω στη Φύση. Για κάθε τέτοια νίκη η Φύση παίρνει την εκδίκησή της πάνω μας...»*, αλλά και τη φράση του Θουκυδίδη *«Για το κακό δεν φταίει μόνο αυτός που το διαπράττει αλλά και εκείνος που δεν το εμποδίζει...»*.

Βεβαίως, δεν φταίνε απλά οι πολίτες. Φταίει το όλο σύστημα και πρωτίστως οι ταγοί του συστήματος, οι οποίοι για καθαρά ψηφοθηρικούς λόγους ικανοποιούν κάθε λογής αιτήματα. Η σύγχρονη αμφίδρομη σχέση μεταξύ των πολιτών και πολιτικών του τόπου μας μοιάζει με εκείνη ενός παιδιού που ζητεί από το γονιό του μια Πόρσε και εκείνος του την αγοράζει αβασάνιστα, χωρίς να σκεφθεί τις συνέπειες. Το τίμημα της ανεξέλεγκτης καταστρατήγησης των διεθνών συνθηκών, όπως αυτής του Ρίο, θα είναι μεγάλο και απροσδόκητο. Μπορεί να μην είναι άμεσο αλλά έμμεσο, όπως και οι αξίες της βιοποικιλότητας. Μπορεί, πάλι, να μη σχετίζεται με την απώλεια κάποιων κεκτημένων απολαύσεων, αλλά απλά με την απώλεια της αισθητικής που ομορφαίνει τη ζωή μας και που τόσο απλόχερα μας προσφέρει η ενδογενής αξία του φυσικού περιβάλλοντος.

Εύχομαι να βγω ή και να βγαίνω ψεύτης καθημερινά· όμως καλό θα είναι οι πολίτες, του πανέμορφου αυτού τόπου, να κατανοήσουν πως δεν αρκεί να κατοικείς κάπου που είναι όμορφα και ήσυχα, αλλά και ότι οι ευθύνες διατήρησης της ομορφιάς και της ησυχίας βαραίνουν τόσο τους ταγούς όσο και αυτούς τους ίδιους με την

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysis.org.gr>

καθημερινή τους στάση.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», στις 9 Ιουνίου 2006, σ. 7.